

LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

LRF Värmland

LRF Karlstad

LRF Forshaga

2020 10 31

Energimarknadsinspektionen

Box 155

631 03 ESKILSTUNA

Koncessionsansökan, nybyggnad, 36 kV, Skived - Molkom– 140 kV, Värmland dnr. 2020-102019

Inledning

Vid intrång drabbas de gröna näringarna alltid. Storleken är beroende på vald teknik och inställningen hos exploatören. Kraftledningar kan göras marksnåla om nätägaren har ambitionen att minimera intrånget hos dem som släpper till marken.

Genom att aktivt till sig beröras åsikter och kunskaper förkortas tillståndsprocessen.

Samrådsprocessen

Öppna Hus är ingen bra form av samråd. De kan dock vara ett komplement till en rejäl genomgång av projektet där alla närvarande kan ställa frågor och få relevanta svar.

Länsstyrelse och kommuner borde också varit närvarande för att svara på frågor.

Det är ett stort ingrepp att få intrång på fastigheten. Då skall de berörda få mesta möjliga möjlighet att sätta sig in i frågan.

Behovet av ledningen

LRFs medlemmar motsätter sig självfallet inte säkra elleveranser. Däremot sker inte planering av ny ledning tillsammans med övriga samhället för att minimera intrånget vilket LRF är förvånade och besvikna över.

Det är svårt att utröna i handlingen daterad april 2020 hur stort behov av ledningen är. Det nämns av en berörd att detta är en reservledning. Stämmer detta?

Karlstads kommun är nöjd med att Molkom får säker eltillförsel. Ja det är viktigt men att då utan invändning acceptera en tekniklösning som redan är omodern är märkligt. Kommunen tycks tyvärr inte bry sig om att ett antal privatpersoner och näringsidkare drabbas negativt.

Forshaga kommuns yttrande

Kommunen har inte slentrianmässigt tyckt att förslaget är bra utan granskat kritiskt med stor kompetens. LRF instämmer helt och fullt i det välformulerade yttrandet.

Karlstad kommuns yttrande

Det är beklagansvärt att kommunen inte ser vilken påverkan en ledning som i det närmaste kan räknas en lokalnätsledning ger på näringslivet på landsbygden men även påverkan på bostadsbyggande och övrig samhällsutveckling.

Kommunen talar om kostnadseffektivitet. För vem? Kommunen ska väl inte betala ledningen? Det är ju de som får intrånget som drabbas ekonomiskt för all framtid. Att bygga en luftledning med relativt låg spänning som denna är oekonomiskt med tanke på hur mycket skog som ska avverkas för bygget samt de så kallade kanträden som också måste bort.

Därtill kommer att stormfasta kanter tas bort och öppnar för nedblåsning av skog.

Det är tacknämligt att kommunen inte vill ha luftledning på sina arrenden men övriga företagare då?

Naturskyddsföreningens yttrande

Föreningen menar att kraftledningen blir en barriäreffekt. Tvärtemot vad Ellevio anför. Det är LRFs tro att föreningen har större kunskaper än Ellevio.

Underhåll av ledningsgator

Ellevio skriver så vackert om vilken fantastiskt biologisk mångfald ledningsgator kan hysa. Tyvärr är det vanliga en näst ogenomtränglig samling av sly som kväver alla känsliga växter och livsmiljöer. Sen röjs allt utan urskiljning. Exempler är alltför många.

Stråkval

Det förordade stråkvalet kommer att skada enskilda företag när skog tvångsavverkas och marken inte får återplanteras.

Luftledningsstag är ett gissel både i skog och på åker vid brukandet. Därtill kommer skaderisken för både vilda och tama djur.

Utvecklingsmöjligheterna på landsbygden gynnas inte av skyddsområden, kalgatorna, till kraftledningar. Därför är en ny luftledning ett allvarligt ingrepp.

Förlusterna för markägarna, för all framtid, är inte medräknad. Inte heller är förlusten av skog som binder kol inkluderad. Självfallet ska det finnas en livscykelanalys som belyser alla ingående parametrar vid en ledningsdragning.

Miljöpåverkan

Det är klart belagt att världen behöver mer skog för att binda koldioxid för att stoppa uppvärmningen som är ett överhängande hot mot jordens existens. Sverige har ratificerat Parisavtalet och måste då ta sitt ansvar.

Att det syns när det schaktas för kabel är självklart. Lika självklart är att när kabeldiket är återfyllt så är spåren av ledningen borta i motsats till en luftledning. Styrning och tryckning är alternativ till schaktning som inte ger alls lika stora förflyttningar av massor.

Följer kabeldragningen väg, markvägar och fältgränser så minskas behovet av skogsavverkning markant.

LRF ställer mycket frågande till att avverkning av skog för all framtid kan anses som ej betydande miljöpåverkan. Detta är inte förenat med god skogsvård med denna typ av hyggen där inga träd sparas. Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen bör redogöra för varför produktionsskog är viktig ur ett hållbarhetsperspektiv.

Kostnader

Visst får skogsägare betalt för skog som tas ner. Men det gäller bara befintlig skog. Med tanke på en kraftlednings livslängd och att koncessionen är för all framtid, om inget annat sägs, innebär det att fastigheten sjunker i värde när den ska övertas av nästa brukare.

Att kabel initialt är dyrare är LRF helt införstådd med. Att bygga med luftledningsteknik är en fördyring för samhället och berörda genom det intrång den gammaldags tekniken orsakar.

Underhållet av luftledningen är inte kostnadsberäknat. Varför?

LRF anser att investeringskostnaden ska baseras på överföringens hela livslängd, alltså en LCC-analys (life cycle cost). LRF skulle vilja ha svar på varför den inte används. Ellevio anser att investeringarna ska vara samhällsekonomiska. Bolaget räknar bara kostnaden för uppförandet och intrångsersättningen som är en gång för all framtid. Då räknar man inte samhällsekonomiskt när man inte har med underhållskostnader,

Att investeringskostnaderna skiljer ska inte tas som intäkt för att det då billigaste alternativet är det billigaste för samhället, miljön och den gröna näringen.

LRF saknar en genomarbetad, faktabaserad sammanställning av alla kostnader för alla alternativ under hela livslängden inkluderat intrångsersättningar. Det är inte heller inräknat kostnader för syn, röjningar, ersättning för kantträd samt klagomål på dålig utförd röjningsarbete. Andra kostnader är förstörd utsikt med förfulande vyer.

En investering som drabbar andra under lång ska naturligtvis analyseras så att alla kostnader under ledningens livslängd tas med. Skogsmark som tas ur produktion i ledningsgatan innebär att det är förbjudet att återplantera. Det innebär att ingen uppväxande skog kan generera intäkter till företagaren.

Teknikval och samförlagd infrastruktur

Närhet till landsväg underlättar i hög grad felsökning och transport av reparationsutrustning.

Den kalgata som behövs för kablar är väsentligt mindre än för luftledning. Detta minskar intrånget framförallt i skog på ett betydande sätt.

Ledningen bör rimligtvis planeras för en livslängd på minst 50 år. Då är det inte rimligt att använda en teknik som stoppar landsbygdsutveckling och företagande.

Skador på pågående markanvändning och förhindrande av samhällsutveckling

Ellevio borde vid det här laget ha insett att jord- och skogsbruket påverkas negativt av alla nya kraftledningar med gammaldags teknik.

Luftledningarnas skyddsavstånd kan förhindra utveckling av lantbruksföretag vid utbyggnad. Var ska den nya ekonomibyggnaden få plats om en luftledning lägger hinder i vägen? Detsamma gäller för den kommunala utvecklingen för både bostäder och verksamhetslokaler.

Elektromagnetiska fält

Kabelförläggning reducerar magnetfälten radikalt.

Kreosot

Att Ellevio i skrivelse till Ei 2020 07 03 skriver att kreosot troligen ska användas är i sig skrämmande. Att hänvisa till en 13 år gammal studie är inte relevant, inte minst med tanke på det ställningstagande som Ei och Mark- och miljööverdomstolen tagit i andra ärenden gällande kreosotimpregnering.

LRF är tydligt med impregneringsmedel inte på något vis får vara miljöskadligt.

Berörda markägares yttranden

Samtliga är kritiska till vald teknik. Det är LRFs åsikt att det måste lyssnas på och tas hänsyn till dem som ska bo och verka med kraftledningen på sina fastigheter eller vara närboende till den.

Det är inte Ellevios styrelse och personal som ska leva och verka med en förfulande kraftledning runt knuten. Därtill en ledning som förstör en del av levebrödet.

Det är väl underbyggda skrivningar som visar på de negativa konsekvenserna av en luftledning. Den enskilde får inte drabbas av ett kommersiellt bolag vill bygga på ett på ett sätt som ger stor skada för den enskilde.

Ellevios kommentarer

Hela tiden bemöter Ellevio invändningarna med att det detta är en regionnätledning. Jo förvisso men det betyder inte att modern teknik inte ska användas. Även om ledningen är för växelström kan den mycket väl jämföras med anslutningarna från vindkraftsparker med jämförbar spänning. De anslutningarna görs i princip alltid med kabel.

Det finns gott om kompetenta leverantör av växelströmskablar på spänningsnivån.

Påverkan på de areella näringarna.

Det är skrämmande att det saknas uppgifter om hur de areella näringarna påverkas. Varför är de inte viktiga?

LRFs ståndpunkt

Nya kraftledningar ska kablifieras tillsammans med befintlig eller planerad infrastruktur.

Yrkande

LRF yrkar att ärendet återförvisas till Ellevio för förnyad utredning och där relevanta svar ges på de frågor som markägare och LRF har ställt.

Med vänlig hälsning

Patrik Ohlsson
Ordförande
LRF Värmland

Robert Larsson
Regionchef
LRF Västra Sverige

Jonas Ellström
Ordförande
LRF Forshaga

Henri Nisser
Ordförande
LRF Karlstad

BIRGIT JÖNSSON birgit.jonsson@lrf.se

LRF Västra Sverige
Box 114
532 22 Skara

070-609 09 89